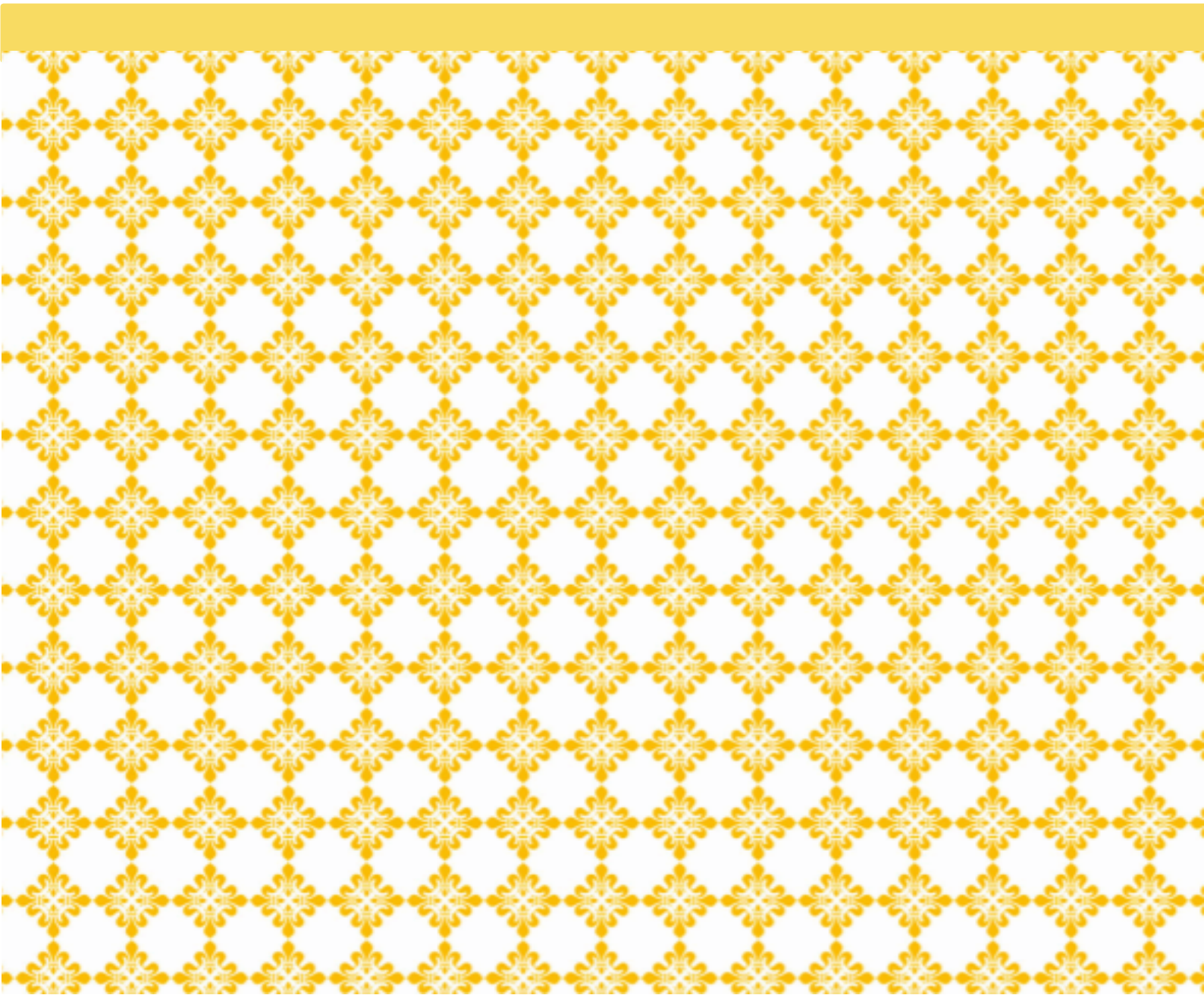

Verksamhetsberättelse 2024

Tekniska nämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Uppdrag och ansvar	3
3	Väsentliga händelser	4
4	Uppföljning av mål.....	5
4.1	Kommunfullmäktiges målbild och övergripande mål	5
4.2	Utvecklingsmål för grunduppdraget.....	9
5	Uppföljning av riktade satsningar och uppdrag.....	11
5.1	Satsningar och uppdrag från kommunfullmäktige	11
6	Väsentliga personalförhållanden	12
6.1	Resultat av årets medarbetarundersökning	13
7	Uppföljning ekonomi	14
7.1	Ekonomisk analys	15
7.2	Åtgärder för budget i balans	17
7.3	Uppföljning volymer	18
8	Uppföljning av väsentliga externa utförare.....	18
8.1	Sammanfattning av utförd uppföljning	18
9	Investeringsredovisning	19
9.1	Investeringsredovisning, årlig budget.....	19
9.2	Investeringsredovisning, enskilda projekt	19
10	Förväntad utveckling	22
11	Verksamheten för vatten- och avlopp.....	23
11.1	Verksamhet	23
11.2	Väsentliga händelser	23
11.3	Interna kostnader	24
11.4	Komponenttyp	24
11.5	Resultaträkning	25
11.6	Ekonomisk analys	25
11.7	Åtgärder för budget i balans	26
11.8	Balansräkning	27
11.9	Nyckeltal	29
11.10	Investeringsredovisning	29

1 Sammanfattning

Tekniska nämndens delårsrapport innehåller en sammanställning av hur nämnden bidrar till kommunfullmäktiges målbild och övergripande mål samt de utvecklingsmål som finns för grunduppdraget. Arbetet med samtliga politiska mål och uppdragen/satsningar pågår.

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamheters budget visar intäkter på 731,8 miljoner kronor och kostnader på 898,0 miljoner kronor, vilket ger ett netto på -166,2 miljoner kronor som finansieras via ramtilldelning i budgeten. Utfallet för helår visar ett underskott med 5,1 miljoner kronor mot årets budget. Avvikelsen beror framförallt på förändrade förutsättningar vid saneringar och beroenden till nyinvesteringar vid rivningar samt kostnader kopplat till exploateringsprojekt.

Tekniska nämndens investeringsredovisning för skattefinansierade verksamheter visar ett utfall på 379,4 miljoner kronor. Det är en positiv avvikelse med 205,3 miljoner kronor mot budget. Avvikelsen beror framförallt på förändrade tidplaner för enskilda investeringsprojekt.

Taxefinansierade verksamheten Vatten och avlopps (VA) utfall för driften visar intäkter på 135,6 miljoner kronor och kostnader på 150,7 miljoner kronor, vilket ger ett netto på -15,1 miljoner kronor. Underskott var förväntat och beror på kostnadsökningar på grund av ökade räntekostnader och inflation och kommer att omhändertas i taxeprocessen. Underskottet är 10,4 miljoner kronor lägre än budgeterat underskott, vilket framförallt på lägre personalkostnader på grund av vakanser, högre intäkter än budgeterat för både bruks- och anläggningsavgift samt att arbete med utvecklings- och utredningar har senarelagts i tid.

Tekniska nämndens investeringsredovisning för taxefinansierade verksamheten VA visar ett utfall på 377,2 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse med 38,7 miljoner kronor mot budget. Avvikelsen beror framförallt på förändrade tidplaner för enskilda investeringsprojekt och att exploateringsprojekt inom VA följer utbyggnadstakten för kommunens exploateringsprojekt vilken har haft förändrade tidplaner.

2 Uppdrag och ansvar

Tekniska nämnden i Enköpings kommun ska se till att det finns välskötta kommunala fastigheter, rent vatten, väl underhållna och säkra vägar, unika parkmiljöer samt näringsrika måltider.

Samhällsbyggnadsförvaltningen är tekniska nämndens tjänstemannaorganisation. Förvaltningen har cirka 400 anställda och leds av tillförordnad förvaltningschef Danielle Littlewood Larsson. Från och med år 2025 sker sedan en organisationsförändring och Teknik- och serviceförvaltningen blir tekniska nämndens tjänstemannaorganisation.

På förvaltningen har vi verksamheterna:

- Fastighet och städservice
- Måltidsservice
- Allmän plats (park, gata, trafik, samhällsbetalda resor och kommunens fordonssamordning)
- Strategisk planering
- Mark-och exploatering
- Vatten- och avlopp

Verksamheten för Vatten och avlopp

Uppdraget för VA-verksamheten är att producera och leverera ett godkänt dricksvatten, avleda, rena och återföra renat spill- och dagvatten till sjöar och vattendrag inom verksamhetsområdena för VA. VA-verksamheten svarar för planering, ny- och ombyggnation samt drift och underhåll av verk, distributionsnät, dagvattenanläggningar, pumpstationer, reservoarer och tryckstegringsstationer

Verksamheten för Fastighet

Verksamheten för Fastighet ansvarar för att behålla värdet på fastighetsbeståndet och tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för kommunens alla verksamheter inklusive lokalvård. Avdelningen består av ca 170 personer som är fördelade 5 enheter:

Förvaltarenheten med uppdrag att ha rollen fastighetsägare och är avtalspart mot kommunernas verksamheter.

Projektenheten med uppdrag att verkställa kommunens investeringsprojekt kopplat till lokalförsörjningen.

Driftenheten med uppdrag är att ansvara för driften av kommunens fastighetsbestånd genom felavhjälpanande underhåll samt tillsyn och skötsel. Driftoptimering ingår även i uppdraget.

Fastighetsutveckling med uppdrag är att säkerställa lokalförsörjningen på kort och lång sikt för kommunens verksamheter samt optimering av kommunens energiförbrukning i befintliga fastigheter.

Städenheten med uppdrag är att genomföra lokalvård för kommunens samlade lokalbestånd.

Verksamheten för Allmän plats

Verksamheten för Allmän plats ansvarar för och utvecklar gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan utgör allmän plats för Enköpings nuvarande och framtida invånare och besökare.

Verksamheten består bland annat av en trafikenhet som säkerställer leverans av samhällsbetalda resor för kommunens medborgare samt kommunens fordonssamordning. När vi förvaltar och utvecklar våra allmänna platser gör vi det utifrån områdena: grönstruktur, användning och flöden, ytor och beläggning samt gestaltning.

Verksamheten för Mark och exploatering

Vi säkerställer att kommunen har en långsiktig markplanering och identifierat markbehov för framtida samhällsutveckling. Vi förvärvar och förvaltar eller utvecklar mark utifrån uppsatta mål för politisk ambition, samhällsutveckling och hållbarhet.

Verksamheten för Strategisk planering

Vi ansvarar för översiktsplanering som hanterar den långsiktiga samhällsplaneringen för kommunens tätorter och mindre orter. Även landsbygdsfrågor, ekologi och vattenfrågor ingår i översiktsplaneringen. Vi arbetar med detaljplanering utifrån ansökan om ny eller förändrad detaljplan.

Avdelningen Måltidsservice

Måltidsservice ansvarar för kommunens kök inom förskola, skola och äldreomsorg. I arbetet ingår att se till att måltiderna är näringsriktiga och anpassade efter de som ska äta dem. Maten som vi serverar ska vara gärna vara ekologisk och närproducerad om det är möjligt. Dessutom arbetar vi mycket med att minska svinn och använda säsongsanpassad matsedel.

Förvaltningens stab

Staben är förvaltningens gemensamma verksamhetsstöd. Avdelningen arbetar med specialiststöd, styrningsfrågor, utveckling, service och samordning för våra verksamheter och genomför interna kontroller/uppföljningar. Staben säkerställer leverans för de projekt och aktiviteter de ansvarar för.

3 Väsentliga händelser

Händelser som påverkar förvaltningen är att alla verksamheter arbetar med effektiviseringar och besparingar kopplat till kostnadsökningar. Framförallt har det skett kostnadsökningar för inköp av varor

och tjänster de senaste åren, vilka behöver hanteras genom effektiviseringar inom verksamheterna.

Förvaltningen står inför en omorganisation till årsskiftet som kommer att innebära förändringar i grunduppdraget då förvaltningen går mot att bli en mer renodlad teknisk försörjning. Förvaltningen ser även att det sker en förändring i att nya arbetsuppgifter ökar. Exempel på nya arbetsuppgifter är digitalisering, att arbeta med dataanalys, försäkringsutredningar och uppföljning av inköp. För att möta upp detta och samtidigt hitta effektivaste sätt att använda verksamhetsstöd kommer staben att göra en genomlysning av behov under hösten.

Klimatförändringar påverkar arbetet med vinterväghållning. Årets vinter med halkbekämpning har medfört stora mängder grus på vägarna, vilket nu medför ett omfattande arbete med sandupptagning. Det gör att mer tid och pengar behöver läggas för att hantera vinterväghållningen än tidigare år. Klimatförändringarna har även under årets första månader skapat översvämningar i fler områden i samband med snösmältning och nederbörd på frusen mark. Utredningar pågår för att förebygga att dessa situationer sker i framtiden.

Resandet har ökat med samhällsbetalda resor, det vill säga hur många körda kilometer med färdtjänst som sker. Det medför ett underskott mot budget i prognosen.

Utvecklingsarbetet inom hållbarhetsarbetet klimatneutrala Enköping med Myran som testbädd har tagit fart och används nu även i andra områden där stadsdelsutveckling är aktuell. Detta skapar ett bättre samarbete mellan förvaltningar, verksamheter och externa parter för att bidra till ett hållbart Enköping i framtiden. Detta är en del av arbetet med utveckling av samhällsbyggnadsprocessen med dess försörjningar.

4 Uppföljning av mål

4.1 Kommunfullmäktiges målbild och övergripande mål

Kommunfullmäktiges övergripande målbild och mål för perioden 2024–2027 är att tillsammans skapa en tryggare kommun som vi är stolta över att bo och verka i.

Tillsammans skapar vi trygghet

"Trygga människor visar tillit, stöttar varandra och bidrar till en hållbar framtid tillsammans. Trygg är den som kan lita på att få stöd och hjälp i livets olika skeden, slipper vara rädd för olyckor och brott och lever i ett väl fungerande samhälle. Trygghet skapas när vi lever ett självständigt liv och är vårt allra bästa jag, samtidigt som vi känner samhörighet och stolthet i en jämlik och inkluderande omgivning."

För att alla ska bidra till ökad trygghet i Enköping fokuserar vi på tre övergripande koncernmål, våra tre S:

- *Samhörighet*
- *Självständighet*
- *Stolthet*

4.1.1 Tillsammans skapar vi trygghet

För nämnden innebär det:

Trygghet och säkerhet är centrala värden för vår livskvalitet. Våra leveranser ska fungera även vid samhällsstörningar vilket gör oss till en bra plats att bo och leva på. En god beredskap minskar vår sårbarhet och skapar förutsättningar för en fungerande vardag. Vi arbetar för färre oönskade händelser och för att minska dess konsekvenser.

Tekniska nämnden ansvarar för våra gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan utgör allmän plats. Det är områden som är offentligt tillgängliga och avsedda för ett gemensamt behov. Våra medborgare, besökare och näringsliv ska på ett tryggt sätt kunna vistas och färdas i våra offentliga platser, när som helst på dygnet och under hela året.

Tillsammans med både interna och externa aktörer samverkar vi för att förbättra Enköping som en trygg plats.

Nämndens målsättning för 2024:

1. Våra verksamheter ska vara förberedda för att hantera störningar och kriser så våra medborgare kan känna trygghet med att våra leveranser fungerar. Därför fokuserar vi under året på att arbeta med beredskap i våra verksamheter och aktiviteterna i kommunens beslutade krisberedskapsplan.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har ingått en överenskommelse som reglerar ersättning och uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap. Utifrån detta har kommunfullmäktige tagit beslut om en krisberedskapsplan med åtgärder för perioden 2022 till 2026 (KS2023/564).

Tekniska nämnden kommer därför att prioritera arbete med beredskap i verksamheterna och områdena som pekats ut i kommunens krisberedskapsplan. Prioriteringen gör vi för att verksamheterna ska vara förberedda på att hantera och stötta upp vid samhällsstörningar och kriser.

Under året har nämnden bidragit genom att:

Trygghet i skolmiljön är en viktig del i att våra barn och unga når sina studiemål och får en god grund för framtiden. Lika viktigt är det med trygghet i andra lokaler så som äldreboenden, vårdboende och lokaler för fritid och upplevelser. Tekniska nämnden har under året arbetat med att säkerställa lokaler enligt lokalförsörjningsplanen där en höjdpunkt under 2024 var invigningen av det nya Westerlundiska gymnasiet. Utveckling av fastighetsbeståndet fortsätter enligt plan, bland annat genom en fastighetsstrategi och lokalförsörjningsplan. Dessa styrdokument ska ligga till grund för en bättre förvaltning och effektivitet under objektets hela livscykel.

Tryggare utemiljöer har också varit i fokus med översyn av växlighet och framkomlighet på allmänna platser och på våra vägar. Tillsammans inom ramen för "Tryggare Enköping" deltar vi i olika aktiviteter som syftar till att förbättra tryggheten. Vi har även fokuserat på att utveckla lekplatser som viktiga samlingspunkter. Här var en höjdpunkt för året lekplatsen i Skolparken, ett område som tidigare upplevdes som lite undanskymt och otrött. Efter ombyggnationen har lekparken blivit en mer tillgänglig och uppskattat besöksmål med ökat antal människor i området vilket förstärker känslan av trygghet.

Nämndens nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
→ SCB medborgarundersökning: Upplevd trygghet utomhus i området där du bor när det är mörkt ute	75 %	75 %	82 %	82 %

4.1.2 Samhörighet

För nämnden innebär det:

Att de som bor och verkar i kommunen på olika sätt ges möjlighet och deltar i utvecklingsfrågor och projekt. Vi ska upplevas som öppna för nya idéer och samarbeten för ett hållbart samhällsbygge till kommande generationer.

Våra miljöer och lokaler ska främja möten mellan människor och upplevas som trygga att besöka alla dagar och tider på året. I vårt projektarbete samarbetar vi nära andra nämnder och förvaltningar för att hitta bra lösningar och kostnadseffektivitet.

Nämndens målsättning för 2024:

2. Våra fastigheter ska vara driftoptimerade där förbrukningen av energi, vatten och köldmedia hålls låga. Tillsammans med våra hyresgäster strävar vi efter att i första hand erbjuda egna lokaler med en hög nyttjandegrad och tillgänglig utformning.

Vi arbetar för att göra kommunens fastigheter och anläggningar mer energieffektiva genom att till

exempel byta fönster, se över ventilation, isolera tak och återanvända värme. Vi byter även ut äldre ljuskällor till mer energisnåla lösningar. Våra verksamheter ska ha en hållbar vattenanvändning där målet är att minska konsumtionen. Vi väljer bästa möjliga teknik sett ur ett hållbart perspektiv, det innebär att göra kloka investeringar redan vid byggnation för att exempelvis få lägre drift- och underhållskostnader. Målet är att minska energiåtgången och åtgärder för våra fastigheter sker inom projektet EnEff (tidigare EnOff). Hållbarhetslöfte tre för vatten innehåller 12 aktiviteter där nämnden arbetar med kampanjer för minskad vattenanvändning.

3. Vi vill stärka samarbetet kring yttre skötsel och utemiljöer tillsammans med andra nämnder och kommunala bolag. Genom förbättrad samordning och planering får vi ett bättre nyttjande av tid, inköp och redskap samtidigt som vi sänker kostnader.

Idag bedrivs fastighetsskötsel och yttre skötsel av samhällsbyggnadsförvaltningen, upplevelseförvaltningen och AB Enköpings hyresbostäder (EHB). Yttre skötsel innefattar besiktningar, underhåll och reparationer. Genom att samordna skötsel och inköp mellan förvaltningarna och bolaget finns förhoppningen att kostnaderna kan minska på kort (1-2 år) och lång sikt. Samordning ger även en bättre nyttjandegrad av kommunens maskinpark.

Under året har nämnden bidragit genom att:

Vi strävar efter att de som bor och verkar i kommunen på olika sätt ges möjlighet och deltar i utvecklingsfrågor och projekt i större utsträckning. Vi har genomfört dialog kring Älgvägens lekplats i Hummelsta och en dialog för ny lekplats i Klosterparken samt förberedelser för en dialog kring ny park/lekpark i Bergvreten. Vi planerar även för medborgardialoger om trafikinvesteringar under 2025. En utmaning under våren har varit att flera nyckelpersoner som arbetar med planering och dialoger varit borta vilket lett till att vi haft några brister i förankringsarbetet och i kommunikationen.

För våra fastigheter vidareutvecklar under året kunddialogerna för att bättre kunna möta upp förväntningar och justera beställningar. Vi har gjort vår årliga undersökning av kundernas nöjdhet med stöd av Evimetrix. Där ser vi att förskolan sticker ut med sin upplevelse av skötsel, drift och underhåll medans övriga kundgrupper ger oss bra betyg. För att kunna sätta in rätt åtgärder och bättre förstå grundorsaker genomförde vi djupintervjuer inom förskola kring vår leverans och har satt åtgärder utifrån den återkoppling vi fått. Vi har implementerat en modul i fastighetssystemet för att bättre kunna följa leveransen med nyckeltal för städservice. Med denna modul kan vi hitta mer potential till effektiviseringar.

Energikartläggningar för våra fastigheter har genomförts och där finns en plan för optimering per objekt. Projekt EnOff löper på som planerat där vi gör investeringsprojekt utifrån driftoptimering. Där det är lönsamt installeras solenergi på våra fastigheter, detta sker inom ramen för EnOff-projektet och energikartläggningen. Miljöbyggnad silver ligger i grund för nybyggnation och där ingår nivåer för driftoptimering. Nyttjandegrad av lokaler, här har vi gjort en aktivitet för ytterligare driftoptimering vid sommaruppehåll (besparing ca 0,4 miljoner kronor).

Summerat finns en struktur och arbetssätt för att arbeta löpande med driftoptimering i våra fastigheter.

Utvecklingsmålet för samordnad yttre skötsel är försenat på grund av vakanser men planeras slutföras under 2025. En förundersökning är genomförd och en extern projektledare har avropats för att göra nästa steg i projektet som är kartläggning och plan för genomförande. I detta projekt samarbetar vi med EHB, upplevelseförvaltningen och internt inom teknik- och serviceförvaltningen.

4.1.3 Självständighet

För nämnden innebär det:

Vår personal och våra elever ska vara nöjda med skolans fysiska arbetsmiljö, måltider och utemiljöer. Våra lokaler och utemiljöer ska vara trygga och bidra till en god uppväxt.

Barn och unga ska självständigt kunna ta sig till exempelvis skolan eller idrottsaktiviteter på egen hand.

Under året har nämnden bidragit genom att:

Under året har fastighetsavdelningen arbetat med slutförandet av nya Westerlundska gymnasiet för att säkerställa att både den inre och yttre miljön bidrar till en trygg och inspirerande miljö för både elever och personal. Under första terminen har responsen från elever, lärare och personal varit mycket positiv, den nya lokalen motsvarar förväntningarna. Efter den genomförda kundundersökningen Evimetrix finns ett bra underlag att arbeta vidare med gällande utveckling av utbildningslokaler. Fördjupade intervjuer utifrån denna undersökning genomfördes för att hitta rätt insatser som bidrar till en god arbets- och studiemiljö för personal och elever. Framöver arbetar fastighet vidare med åtgärder utifrån denna och behov tas vidare till lokalförsörjningsprocessen.

Vi fortsätter utvecklingen av befintliga gröna miljöer enligt investerings/reinvesteringsplan med fokus på renovering av våra befintliga parker som Rådhusgården, Munksundskällan, Fisktorget och Fjärdhundraparken. En ny lekplats invigdes i Skolparken som heter "Lilla fåfången", ett Enköping i miniatyr som lekfullt lär oss om vår stad och historia. Inom området trafik och mobilitet fortsätter arbetet med att förbättra för gående och cyklister i linje med den beslutade trafikstrategin för kommunen. Under sommarlovet möjliggjordes fria resor för ungdomar med samhällsbetalda resor. Fria resor med UL under sommaren erbjuds barn och ungdom sen tidigare men har inte inkluderat samhällsbetalda resor som färdtjänst. Det initiativet tillsammans med UL:s sommarlovskort skapade möjligheter för ett självständigare sommarlov med upplevelser för alla våra barn och ungdomar i kommunen.

Under året har förvaltningen möjliggjort för fler praktikplatser av olika slag. Bland annat genom LIA (lärande i arbete), praktik för gymnasieungdomar och genom arbetsmarknadsinsatser. Som exempel har vi inom projektet nytt kommunhus erbjudit och genomfört praktikplatser för gymnasieprogrammet bygg.

4.1.4 Stolthet

För nämnden innebär det:

Våra utemiljöer, lokaler och tekniska lösningar ska stärka platsvarumärket och bidra till att fler vill bo, arbeta i och uppleva Enköping. Genom vårt hållbarhetsarbete bidrar vi till en levnadsmiljö att känna stolthet över.

Vi främjar lokala arrangemang och aktiviteter som bidrar till en positiv upplevelse av oss.

Nämndens målsättning för 2024:

4. Fortsatt upprustning av hamnområdet och Klosterparken som skapar möjlighet till rekreation och Mälarnära upplevelser.

I samverkan med föreningar och markägare utvecklar kommunen områden kring Mälaren till förmån för Enköpingsborna och en växande besöksnäring. Där det finns möjlighet till samarbeten ser vi över möjligheten att förbättra landstigning på öar och tillgängligheten till stränder genom röjning av vass. Det gör vi för att fler ska få möjlighet att njuta av närheten till Mälaren och dess möjligheter till rekreation och aktivitet. Vi fortsätter den påbörjade utvecklingen av hamnområdet och Klosterparken där vi under året utvärderar tidigare insatser och beslutar om en uppdaterad plan.

Under året har nämnden bidragit genom att:

Under året har vi möjliggjort för fler upplevelser och event i kommunen så som Trädgårdsdagen, upprustning av lekparken, grönområden, parker och förbättringar i naturreservaten. Bland annat har ingången till Gröngarnsåsen fått en portal som är boplatser till pollinatörer. Drömparken har även fått status som byggnadsminne, den första parken i länet att få den utmärkelsen. För att fånga upp förbättringsförslag och lyssna av vad våra trafikanter tycker om oss som cykelkommun genomförs en undersökning som heter Cyklistvelometern. Undersökningen ger oss möjligheter att förbättra vår infrastruktur för cyklister i Enköping. En bra infrastruktur för cykel möjliggör bland annat för barn och unga att självständigt kunna transportera sig till skola och fritidsaktiviteter. Vi har även gjort riktade insatser i gatumiljön med lagning av potthål, asfaltering, förbättringar vid övergångsställen och busshållplatser. Under året införde tekniska nämnden även möjlighet till kommunalt vägbidrag.

För att underlätta tillståndsansökningar införde vi fler e-tjänster under året som ersätter tidigare fysiska blanketter, det ska förenkla för våra sökande.

Nya Westerlundiska gymnasiet invigdes som planerat till skolstarten och är något att känns stolthet över. Våra gymnasieelever och personal har fått helt nya lokaler anpassade efter verksamhetens behov. Gymnasiet har ett campuskoncept, där tre byggnader sammanlänkats med varandra. Annan verksamhet ska också få plats för att optimera användandet av lokalerna och därmed sänka kostnaderna. Det kan till exempel handla om kultur-, sport- eller mötesaktiviteter. Byggnation av nytt kommunhus har fortsatt under året och fastighetsavdelningen har haft stor delaktighet i detta projekt. Det nya kommunhuset ska bidra till stolthet för både dem som arbetar och besöker kommunen. Utformningen möjliggör en gemensam mötesplats som ska kännas inbjudande, trygg och tillgänglig.

Måltidsservice har under året marknadsfört våra kök och måltider genom sociala medier, kockduellen och i januari lyftes Rombergaskolans arbete med måltiderna i en artikel i tidningen. Arbetet med att lyfta fram stolta ambassadörer och våra måltider ska bidra till en positiv upplevelse och bild av arbete i våra kök men också våra förskolor, skolor och äldreomsorgen som verksamhet.

4.2 Utvecklingsmål för grunduppdraget

4.2.1 Beredskap att hantera störningar och trygga nämndens leveranser

Våra verksamheter ska vara förberedda för att hantera störningar och kriser så våra medborgare kan känna trygghet med att våra leveranser fungerar. Därför fokuserar vi under året på att arbeta med beredskap i våra verksamheter och aktiviteterna i kommunens beslutade krisberedskapsplan.

Bedömning av måluppfyllelsen

Trygghet i skolmiljön är en viktig del i att våra barn och unga når sina studiemål och får en god grund för framtiden. Lika viktigt är det med trygghet i andra lokaler så som äldreboenden, vårdboende och lokaler för fritid och upplevelser. Tekniska nämnden har under året arbetat med att säkerställa lokaler enligt lokalförsörjningsplanen där en höjdpunkt under 2024 var invigningen av det nya Westerlundiska gymnasiet. Utveckling av fastighetsbeståndet fortsätter enligt plan, bland annat genom en fastighetsstrategi och lokalförsörjningsplan. Fördjupade dialoger utifrån årets mätning av kundnöjdheten genomfördes och där vi fick lågt betyg har insatser planerats för. Insatserna ska ge en trygg och bra miljö i våra lokaler för både personal, elever och brukare.

Tryggare utemiljöer har också varit i fokus med översyn av växlighet och framkomlighet på allmänna platser och på våra vägar. Tillsammans inom ramen för "Tryggare Enköping" deltar vi i olika aktiviteter som syftar till att förbättra tryggheten. Vi har även fokuserat på att utveckla lekplatser som viktiga samlingspunkter. Här var en höjdpunkt för året lekplatsen i Skolparken, ett område som tidigare upplevdes som lite undanskymt och otryggt. Efter ombyggnationen har lekparken blivit en mer tillgänglig och uppskattat besöksmål med ökat antal människor i området vilket förstärker känslan av trygghet.

Nämnden har även arbetat med kommunens nödvattenplan och beredskapsplan under perioden. Förberedelser har gjorts inför tester med framtida reservkraft för utvalda fastighetsobjekt som en del av beredskapsplanen. Detta görs utifrån medel som kommunen fått för finansiering. Vi förbereder storkök i nybyggnation för inkoppling av reservkraft. Måltidsservice sökte om medel från Jordbruksverket för beredskapslager där vi fick 1,5 miljoner för inköp av frystorkad mat. Under vintern gjordes ett test i våra kök med frystorkad mat för att hitta de produkter som passar för våra kunders näringsbehov.

Förvaltningen har även arbetat med förstärkt informationssäkerhet tillsammans med övriga förvaltningar. Ett gemensamt forum finns på plats och ledningens genomgång har kommit igång. Under året har en internutbildning (digital) tagits fram och flera informationsinsatser har gjorts för att öka medvetenheten hos våra medarbetare.

4.2.2 Upprustning av hamnområdet och Klosterparken som skapar rekreation och Mälarnära upplevelser

Fortsatt upprustning av hamnområdet och Klosterparken som skapar möjlighet till rekreation och Mälarnära upplevelser.

Bedömning av måluppfyllelsen

Utvecklingen av hamnområdet är avgörande för vilka insatser vi ska göra framöver och på vilket sätt. Vi är därför fortsatt delaktiga i arbetet med stadsdelsutvecklingen för hamnområdet.

Utveckling av Klosterparken ligger idag investeringsbudgeten som enskilt projekt. Projektdirektiv (idag VBU) fastslogs i Teknisk nämnd under 2020. Det finns flera konstaterade beroenden som kopplar till icke finansierade investering och reinvesteringar (muddring, stabilisering av kajer). Ett politiskt vägval bereds under Q1 för att fastställa den fortsatta vägen inför revidering av projektdirektivet.

En insats gjordes under hösten i farleden för att ta bort dolda hinder och risker under vattenytan, vi har även minskade djupet på kartorna som en säkerhetsåtgärd. Det togs även beslut om rivning av det tidigare dämnet i Enköpingsån och beslutet genomfördes i december 2024.

Bedömningen är även om mindre insatser gjorts så är måluppfyllelsen oförändrad för året.

4.2.3 Driftoptimerade fastigheter med låg förbrukning av energi, vatten och köldmedia

Våra fastigheter ska vara driftoptimerade där förbrukningen av energi, vatten och köldmedia hålls låga. Tillsammans med våra hyresgäster strävar vi efter att i första hand erbjuda egna lokaler med en hög nyttjandegrad och tillgänglig utformning.

Bedömning av måluppfyllelsen

Energikartläggningar för våra fastigheter har genomförts och där finns en plan för optimering per objekt. Projekt EnOff löper på som planerat där vi gör investeringsprojekt utifrån driftoptimering. Där det är lönsamt installeras solenergi på våra fastigheter, detta sker inom ramen för EnOff-projektet och energikartläggningen. Miljöbyggnad silver ligger i grund för nybyggnation och där ingår nivåer för driftoptimering. Nyttjandegrad av lokaler, här har vi gjort en aktivitet för ytterligare driftoptimering vid sommaruppehåll (besparing ca 0,4 miljoner kronor).

Samtliga verksamheter har under året arbetat med att minska sitt klimatavtryck under året genom energieffektiviseringar, färdplanering vid transport, vattenbesparingar och justering av temperatur samt minskad kemikalieanvändning. Reinvesteringar görs löpande i alla verksamheter utifrån budgetförutsättningar där låg förbrukning och minskade utsläpp prioriteras.

Summerat finns en struktur och arbetssätt för att arbeta löpande med driftoptimering i våra fastigheter.

4.2.4 Stärkt samarbetet kring yttre skötsel och utemiljöer tillsammans med andra nämnder och kommunala bolag

Vi vill stärka samarbetet kring yttre skötsel och utemiljöer tillsammans med andra nämnder och kommunala bolag. Genom förbättrad samordning och planering får vi ett bättre nyttjande av tid, inköp och redskap samtidigt som vi sänker kostnader.

Bedömning av måluppfyllelsen

Utvecklingsmålet för samordnad yttre skötsel skulle vara genomfört 2024 men är försenat på grund av flertalet vakanser. Projektet är nu bemannat och planeras slutföras under 2025. En förundersökning är

genomförd och en extern projektledare har avropats för att göra nästa steg i projektet som är kartläggning och plan för genomförande. Det finns effektiviseringskrav för nämnden som förutsatte att effekterna av samordnad skötsel infrias under 2025, det kommer att bli ekonomiskt utmanande för allmän plats.

I detta projekt samarbetar vi med EHB, upplevelseförvaltningen och internt inom teknik- och serviceförvaltningen.

5 Uppföljning av riktade satsningar och uppdrag

5.1 Satsningar och uppdrag från kommunfullmäktige

Särskilda satsningar i KF:s årsplan	Uppföljning av satsning
Fortsatt verksamhetsutveckling	Inom ramen för ständiga förbättringar genomförs både stora och små aktiviteter som utvecklar kärnverksamheten. Bland annat driftoptimering, minskat matsvinn, förbättra avtalsuppföljning, införande av fler e-tjänster och utveckling av grönområden och trafikflöden. Ett utvecklingsarbete pågår även inom portföljstyrning med PEJL-modellen som standard och en upphandling av ett gemensamt projektverktyg pågår. Införande av portföljstyrning för nyutveckling på förvaltningen är i uppstartsfas.
Hållbarhet prioriteras	Under året fortsatte det fleråriga arbetet med färdplaneringa för ett hållbart län (våra hållbarhetslöften) och arbetet går enligt plan där aktiviteter planerats utifrån budgetramar och bidrag vi fått. I arbetet med färdplanerna ingår förverkligande av Regeringens livsmedelsstrategi, öka andelen vegetabilier i våra måltider, förbättrad vattenkvalitet, klimatanpassning, främjande av biologisk mångfald, öka andelen hållbart resande och driftoptimering som några initiativ. Under året togs även beslut om en koldioxidbudget för kommunen som ska implementeras under kommande år.
Stöd till vägföreningar och arbetsresor med färdtjänst	Stöd till vägföreningar och arbetsresor med färdtjänst genomfördes under året. Under sommaren infördes även möjligheten till fria resor för barn och ungdomar som reser med färdtjänst för att möta upp de fria resor som andra barn och ungdomar erbjuds med UL-kort under sommaren.

Uppdrag i KF:s årsplan	Uppföljning av uppdrag
Effektiviseringskrav på nämnderna	Budgeten för året lades utifrån effektiviseringskrav. Varje verksamhet satte sedan en plan för både besparingar och effektiviseringar. Det har varit utmanande för verksamheterna att nå budget i balans i och med att arbete med effektiviseringar har skett under många år. Förvaltningen påverkades av kostnadsökningar till följs av hög inflation, indexökningar vid inköp av bland annat material, fjärrvärme, hantering av avfall och VA. Det har gjorts omfattande arbete inom alla verksamheter för att parera dessa kostnadsökningar och leverera budget i balans.

6 Väsentliga personalförhållanden

Personalnyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Antal anställda (tillsvidareanställda) per sista december	339	363	367	378
Sjukfrånvaro (%)	5,3	6,5	6,2	6,8
Extern personalomsättning (%)	10,2	6,2	8,8	4,2

Nyckeltalen blev tillgängliga i slutet av januari och analysen av dessa är därför inte helt slutförd.

SBF var en av de förvaltningar som har lägst personalomsättning med 4,2 procent jämfört med kommunens resultat som var 6,4 procent. Förvaltningens HME värde låg på 80, samma utfall som för kommunen där även HME 80 var medelvärdet. Ambassadörer för året låg på 39,4 procent vilket är lite över medelvärdet för kommunen som låg på 36,4 procent.

Analys av året som gått

Förvaltningen har under flera år genomfört en egen medarbetarundersökning men 2024 gjordes för första gången på flera år en kommungemensam undersökning igen. Resultatet mellan dessa två år fullt ut inte jämförbart men arbets sättet med resultatet görs på tre nivåer sedan flera år, först förvaltningsövergripande, sedan för varje verksamhet och på enhetsnivå. Varje chef får ett eget utfall och arbetar med åtgärder som framkommit. Förvaltningens HR-partner stöttar i analys, planering och vid riktade insatser. En sådan som genomfördes under 2024 var en förvaltningsgemensam genomgång av kränkande särbehandling där förvaltningen under föregående år hade ett lågt utfall. Det pågående initiativet fortsätter även under 2025.

När det gäller socialt stöd från närmaste chef och kollegor ser vi i medarbetarundersökningen att vi ligger på bra nivå där de allra flesta medarbetare har en trygghet i att fångas upp. Hela 84 procent angav att de upplever att vi behandlas varandra med respekt på arbetsplatsen. Det är en viktig indikator på klimatet i organisationen. Under året har förvaltningen genomfört flera aktiviteter för att stärka känslan av samhörighet och stolthet. Exempel på sådana initiativ har varit friluftsdagar med presentation av våra projekt och verksamheter, digital förvaltningsfika med aktuell information, gemensamt firande av olika högtider och medarbetardag med stolthet och hållbarhet som tema.

Av de svarande angav 80 procent att de har möjlighet att påverka planeringen av arbetet vilket är en viktig del för att kunna balansera fritid, återhämtning och arbetstid. Den livsvårdstimme som finns på förvaltningen har varit uppskattad och används i hög grad, den har även gjort oss attraktiva som arbetsgivare har flera av våra nyanställda berättat. Förvaltningens hälsoinspiratörer har organiserat och genomfört flertalet hälsoinitiativ och tävlingar, bland annat ett "SBF-lopp" där alla hade möjlighet att delta utifrån sina förutsättningar. I de verksamheter där möjlighet till distansarbete finns tillämpas detta vilket varit mycket uppskattat utifrån att kunna skapa balans i livet och gett möjlighet till ostört arbete jämfört med att sitta i ett kontorslandskap. Att fortsätta erbjuda möjlighet till distansarbete är även en förutsättning i det nya kommunhuset.

Årets undersökning visar även ett lite lägre utfall på några områden jämfört mot tidigare år. Det gäller både information, arbetsbelastning och återhämtning. När det gäller intern kommunikation, både inom den egna förvaltningen men också kommunen ser vi behov av förbättringar under kommande år vilket vi kommer att planera tillsammans med kommunikationsavdelningen.

Andelen hot/våld har minskat mot föregående mätning medan kränkningar ligger kvar på en fortsatt hög nivå med 11,3 procent medans kommunens medelvärde låg på 9,6 procent.

Bakomliggande orsaker kan vara brister i ledarskap, förändringar, arbetsbelastning eller olösta konflikter. Här arbetar alla enheter vidare med sina utfall tillsammans med vår HR-partner.

När det gäller åtgärder för att minska arbetsbelastningen ser förvaltningen ett stort behov av att skynda på kommunens digitaliseringsresa. De system och applikationer som finns idag är ofta gammeldags och kräver mycket handpåläggning istället för att avlasta med automation. Nuläget att vi som kommun ligger i bakkant kring digitalisering innebär även att vår personal riskerar att bli mindre anställningsbara eller attraktiva på arbetsmarknaden.

Sjukfrånvaron för året har ökat något jämfört med föregående år. Här ser vi att fler väljer att stanna hemma vid förkylningssymptom idag jämfört med före pandemiåren. Det är en utveckling vi ser som positiv och minskar risken för smitta kommunens verksamheter. Samtidigt som det är positivt att fler stannar hemma vid förkylningar har både måltidsservice och städservice bitvis haft det svårt att klara sin bemanning. Varje enhet följer upp sin sjukfrånvaro månadsvis och det finns aktiva insatser för upprepad och långtidssjukfrånvaro. Införandet av kommunens nya system KIA för arbetsmiljöarbetet tror vi kommer att underlätta både inrapportering och förenkla för våra chefer. Förhoppningen är att antalet rapporteringar ökar kommande år vilket ger ett bättre underlag till förbättringar och riskminimering.

Förvaltningen har en relativt låg personalomsättning under året och har lyckats att tillsätta nästan alla vakanser vilket ger goda ingångsvärden till 2025 gällande bemanning. Under de senaste åren har många kommunala förvaltningar ställts inför utmaningen att hantera ett utökat uppdrag utan att öka antalet anställda. Genom att kombinera effektivisering av arbetsprocesser, systemutveckling, kompetensutveckling, samverkan och målstyrning har vi lyckats hålla nere antalet anställda trots ett utökat uppdrag och ytor där vi ansvarar för service.

6.1 Resultat av årets medarbetarundersökning

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Hållbart medarbetarengagemang (HME)	78	80	80	80

7 Uppföljning ekonomi

Sammanfattning

Tekniska nämndens utfall för perioden januari - december 2024 visar intäkter på 761,2 miljoner kronor och ett netto på 171,3 miljoner kronor. Jämfört med årets budget visas ett underskott på 5,1 miljoner

kronor. Avvikelsen beror framförallt på förändrade förutsättningar vid saneringar och beroenden till nyinvesteringar vid rivningar samt att markförsörjningen haft kostnader kopplat till exploateringsprojekt.

Resultaträkning

Intäkter / Kostnader (mnkr)	Bokslut 2023	Budget helår 2024	Utfall helår 2024	Avvikelse utfall helår mot budget	Avvikelse utfall helår mot budget i %
Taxor och avgifter	30,6	29,3	33,7	4,4	15,1 %
Bidrag (intäkter)	13,7	9,2	12,4	3,2	34,6 %
Övriga intäkter	661,9	693,3	715,1	21,8	3,2 %
Summa intäkter	706,2	731,8	761,2	29,4	4,0 %
Personalkostnader	-193,4	-223,1	-206,8	16,3	7,3 %
Bidrag (kostnader)	-0,2	-1,9	-0,7	1,2	63,0 %
Köp av verksamhet	-30,8	-24,2	-31,5	-7,3	-30,2 %
Lokalhyror	-127,2	-132,9	-133,5	-0,6	-0,4 %
Övriga driftskostnader	-329,3	-335,3	-359,3	-24,0	-7,2 %
Kapitaltjänstkostnader	-193,1	-180,6	-200,7	-20,1	-11,1 %
Summa kostnader	-874,0	-898,0	-932,5	-34,5	-3,8 %
Summa totalt (mnkr)	-167,8	-166,2	-171,3	-5,1	-3,0 %

Driftsredovisning

Verksamhet (mnkr)	Bokslut 2023	Budget helår 2024	Utfall helår 2024	Avvikelse utfall helår mot budget	Avvikelse utfall helår mot budget i %
Gata	-33,1	-33,8	-33,9	-0,1	-0,3 %
Trafik	-20,2	-23,2	-18,0	5,2	22,4 %
Park	-37,5	-33,6	-37,6	-4,0	-12,0 %
Vinterväghållning	-18,4	-15,0	-17,1	-2,1	-14,0 %
Samhällsbetalda resor färdtjänst	-12,5	-12,5	-13,1	-0,7	-5,3 %
Samhällsbetalda resor kompletteringstrafik	-0,2	-0,2	-0,1	0,1	71,9 %
TOTALT Allmän plats	-121,9	-118,3	-119,8	-1,6	-1,3 %
Teknisk nämnd	-1,5	-2,1	-1,2	0,9	42,6 %
Stab	-2,9	-2,5	-1,7	0,8	33,2 %
Strategisk planering	-11,6	-13,5	-14,2	-0,7	-4,9 %
Markförsörjning	-2,8	-3,1	-1,3	1,8	57,23 %
Måltidsservice	-0,2	0,1	1,0	0,9	660,8 %
Städservice	0,2	0,1	0,5	0,4	638,6 %
Fastighet	-3,0	0,8	-2,7	-3,4	-425,0 %
Strategisk lokalförsörjning	-1,3	-5,2	-4,3	0,9	17,3 %
TOTALT löpande drift Teknisk nämnd	-145,0	-143,7	-143,7	0,0	0,0 %
Lokalbank	-1,4	-4,1	-4,0	0,1	2,3 %
Specialfastigheter	-5,2	-5,0	-2,7	2,3	46,7 %
Lokalkostnader ej hyresgrundande	-14,2	-13,4	-19,8	-6,4	-48,0 %
Markförsörjning ej löpande verksamhet	-2,0	0,0	-1,1	-1,1	0,0
TOTALT ej löpande drift Teknisk nämnd	-22,8	-22,5	-27,6	-5,1	-22,7 %
Totalt (mnkr)	-167,8	-166,2	-171,3	-5,1	-3,0 %

7.1 Ekonomisk analys

Tekniska nämndens driftsbudget för skattefinansierad verksamhet år 2024 finansieras med ramtilldelning motsvarande 166,2 miljoner kronor.

Tekniska nämndens budgettilldelning för skattefinansierad löpande verksamhet för 2024 uppgår till 143,7 miljoner kronor och utfallet visar en budget i balans.

Tekniska nämndens ej löpande verksamhet så som specialfastigheter, lokalbank och kostnader av engångskaraktär relaterat till fastigheter och markförsörjning så som rivning, sanering, tvister och nedskrivningar samt driftskostnader för byggnation av nytt kommunhus har en budget med 22,5 miljoner kronor. Här redovisas ett underskott på 5,1 miljoner kronor som beror på förändrade förutsättningar vid saneringar och beroenden till nyinvesteringar vid rivningar samt att markförsörjningen kopplat till exploateringsprojekt har haft kostnader för juridiskt stöd vid tvister och arkeologi.

Årets intäkter uppgår till 761,2 miljoner kronor. Positiv avvikelse mot budget med 29,4 miljoner kronor som främst beror på högre intäkter från hyror inom verksamheten för Fastighet och att fler skolmältider tillagats till externa kunder.

Årets kostnader uppgår till 932,5 miljoner kronor., vilket är en negativ avvikelse mot budget med 34,5 miljoner kronor. Det beror på lägre kostnad för personal på grund av sjukfrånvaro, vakanser och föräldraledighet. Tidsförskjutningar av rekryteringar har skett som ett verktyg för att skapa positivt budgetutrymme, men det har skett under avvägning att inte påverka utförandet och leverans i allt för stor utsträckning. Under köp av verksamhet finns främst kostnader för vinterväghållning av gator och fastigheter, samt färdtjänstresor och denna kategori visar ett underskott med 7,3 miljoner kronor. Övriga driftkostnader visar ett underskott mot budget med 24,0 miljoner kronor som bland annat beror på avvikelser för lokaler ej hyresgrundande (rivningar, saneringar, nedskrivningar ect). Avvikelsen mellan utfall och budget för kapitaltjänst beror framförallt på att nya fastigheter vilka inte varit budgeterade tagits i bruk under året, men kostnaden har parerats av ökade hyresintäkter.

Verksamheten för Allmän plats

Verksamheten för Allmän plats visar ett underskott med 1,6 miljoner kronor mot budget. Största anledningen till avvikelserna är ökade kostnader för vinterväghållning med underskott på 2,1 miljoner kronor mot budget. Väderleken under vintern har medfört mycket arbete och bidrag även till att omfattningen av sandupptagning i år varit stor. Verksamhetens arbete med trafik visar överskott med 5,2 miljoner kronor för ökade intäkter för bland annat parkering och schakttillstånd samt att det skett avyttring av fordon under året. Verksamhetens arbete med park visar ett underskott med 4,0 miljoner kronor som beror på mycket korttidsfrånvaro och längre sjukfrånvaro vilket har varit kostsamt. Omfattande underhåll har behövt genomföras i Drömparken, arbete med dämmet och röjning av rivningsbuskage är andra delar som påverkar. Nytt avtal för växter har inneburit en större prisökning.

Utfallet visar ökade kostnader för samhällsbetalda resor med 0,6 miljoner kronor mot budget då resandet i kilometer har ökat med 9,4% jämfört med budget 2024.

Markförsörjning

Verksamheten för Mark och exploatering visar för den löpande verksamheten ett överskott med 1,8 miljoner kronor mot budget på grund av lägre bemanning och att arbete med markföreningar har flyttats fram i tid.

Utanför löpande drift så har markförsörjningen i utfallet advokatkostnader och arkeologikostnader med direkt koppling till exploateringsprojekt och dessa kostnader finns det inte budgetmedel för.

Verksamheten för Fastighet

Prognosen för verksamheten för Fastighets del som påverkas av internhyror visar ett underskott mot budget med 3,4 miljoner kronor. Verksamheten omsätter cirka 450 miljoner kronor vilket innebär att avvikelserna är under 1% mot budget. Trots överskriden budget så har stora effektiviseringar inom verksamheten genomförts för att arbeta mot en budget i balans. Den enskilt största avvikelserna inom verksamheten är ränta och avskrivningskostnader där budgetförutsättningarna för 2024 inte speglar förutsättningarna för kostnaden. Effektiviseringar av bemanning och energieffektiviseringar har bidragit till att överskriden budget begränsats.

Inom verksamheten för Fastighet finns även strategisk lokalförsörjning som visar ett positivt resultat med 0,9 miljoner kronor. Anledningen till det positiva resultatet beror på att framdriften av förstudier inom lokalförsörjningen haft lägre framdrift än beräknat.

Städservice visar ett överskott mot budget med 0,4 miljoner kronor, vilket är en effekt av arbete med kostnadseffektivisering. Effektiviseringar som genomförts är bland annat genom att bemanningen av arbetsledning justerats och det har skett samordning för nyttjande av lokaler.

Utanför löpande verksamhet visar prognosen för verksamheten för fastighet ett underskott med 4,0 miljoner kronor mot budget. Övriga lokalkostnader består av lokalbank, specialfastigheter och lokalkostnader ej hyresgrundande det vill säga rivningar, saneringar, nedskrivningar och juridiska tvister. Dessa poster är inte inkluderade i budgeten för internhyresmodellen för kommunens fastighetsbestånd. Lokalbanken ska bära kostnader för vakanta uthyrningsbara lokaler visar ett överskott på 0,1 miljoner kronor mot budget. Det är resultatet av aktivt arbete med lokalförsörjning och användande av lokaler. Kommunen har en mycket låg vakansgrad sett till kommunens totala fastighetsbestånd. Specialfastigheter innebär kostnader för de fastigheter som inte går att hyra ut av olika anledningar, men

saknar beslut på avveckling eller rivning. Utfallet visar ett överskott med 2,3 miljoner kronor mot budget till följd av arbete med lokalförsörjning för att undvika att dessa lokaler inte hyrs ut. För posten lokalkostnader ej hyresgrundande visar utfall ett underskott med 6,4 miljoner kronor mot budget. Förändrade förutsättningar vid saneringar och beroenden till nyinvesteringar vid rivningar är anledningen till avvikelsen.

Måltidsservice

Måltidsverksamheten visar på ett överskott med 0,9 miljoner kronor mot budget. Överskottet beror på ökade intäkter från privata förskolor, volymökning inom skola och gymnasium samt ökat antal levererade matlådor. Ytterligare anledning till överskott är att personalbemanningen inte ökat trots ökade volymer och sjukfrånvaro.

För att parera kostnadsökningar för livsmedel arbetar avdelningen aktivt med effektiviseringar och besparingar. Arbetet har pågått i flera år, men fortsätter dagligen genom förändrade menyer inom skola och förskola med ökad andel vegetabilier, minska andelen ekologiskt, ökade inköp av kort datum produkter.

7.2 Åtgärder för budget i balans

Att hantera underskott kopplat till rivningar och saneringar är utmanande då dessa kostnader är av engångskaraktär så som exempelvis saneringskostnader och har beroenden till investeringar. Från och budget för 2025 finns ett nytt arbetssätt för att omhänderta kostnader kopplat till nyinvesteringar i budgetprocessen. Dock arbetar förvaltningen med att hantera andra kostnadsökningar för en budget i balans.

Det är utmanande för verksamheterna att arbeta med budget i balans i och med att arbete med effektiviseringar har skett under många år för att kunna leverera ökad ambition till kommuninvånarna.

Verksamheten för Allmän plats arbetar med att optimera resursanvändningen, både vad gäller maskiner och personal. Stort fokus läggs på att se över så de maskiner och verktyg som används är kostnadseffektiva och är bra för miljön. Även nya rutiner kopplat till arbetssätt för avfallshantering har införts för att undvika kostnadsökningar för avfallshantering när prisjusteringar har skett för denna tjänst.

Som ett led i budget i balans har Verksamheten för mark och exploatering fokus på uppföljning av debiteringsgrad i och med nya arbetssätt och för att säkerställa att kostnader hanteras på bästa sätt.

Arbete pågår inom förvaltningen med att energioptimera kommunens fastigheter. Projektet EnOff arbetar med energisparande åtgärder genom att energikartlägga fastigheter för att se vilka investeringar som har störst effekt på olika fastigheter som exempelvis solceller och tilläggsisolering. Utöver detta pågår projekt med att minska energianvändningen genom att arbeta med beteendeförändringar.

Måltidsservice arbetar med att minska ökade livsmedel- och transportkostnader genom aktiva val av råvaror. Det pågår kontinuerligt arbete med att göra smarta inköp och arbete för att öka acceptansen av ökad andel vegetabilier i förskolan och skolan. Arbete sker genom att inkludera elever via matråd och genom att sprida glädje kring måltiden genom bland annat street food på skolgårdar.

Inom verksamheten för strategisk planering pågår arbete med effektiviseringar genom att utveckla arbetet med översiktsplan, arbeta med tidiga skreden i detaljplaneprocessen och att arbeta för ett gemensamt samhällsbyggnadsflöde inom kommunen.

Förvaltningen arbetar även med effektiviseringar kopplat till inköp genom ny process för avtalsuppföljning och arbete med upphandlingsplan. Det pågår även projekt med att effektivisera yttre skötsel av fastigheter.

7.3 Uppföljning volymer

Verksamheter med volymuppräkning i RFM	Volymenhet	Volym budget enligt beslutad RFM	Volym utfall helår	Avvikelse volym utfall mot beslutad budget	Avvikelse utfall mot budget utifrån volym (mnkr)	Avvikelse utfall mot budget i driftsredovisningen (mnkr)
Färdtjänst	Antal km	288 000	314 000	26 000	-1,1	-0,7
Markförvaltning	Befolkning½	48 368	48 298	-70	0	1,8
Park	Befolkning½		48 298			-4
Plan	Befolkning½	48 368	48 298	-70	0	-0,7
Övriga resor	Befolkning½	48 368	48 298	-70	0	0,1
Gata	Yta i kvadratmeter	1 074 419	1 074 419	0	0	-2,2
Trafik	Yta i kvadratmeter	268 605	268 605	0	0	5,2

Färdtjänst

Antalet körda km har ökat med 9,2% jämfört med budget 2024, en ökning med 26 400 km. Antalet resor har ökat med 2 357 stycken jämfört med år 2023.

Park

Avvikelsen har ingen volympåverkan. Avvikelsen beror på ökade personalkostnader och omfattande underhåll i Drömparken samt arbete med dämnet och röjning av rivningsbuskage.

Gata

Avvikelsen beror inte på volym utan ökade kostnader för vinterväghållning till följd av väderleken och omfattande sandupptagning.

Trafik

Avvikelsen beror inte på volym, utan ökade intäkter för parkering och schakttillstånd.

8 Uppföljning av väsentliga externa utförare

Köp av verksamhet	Andel % av nettokostnad utfall jan-dec 2024	Kostnad jan-dec 2024 (mnkr)	Antal externa utförare per 31 december 2024
Allmän plats Vinterväghållning	58,6 %	17,1	4 st
Allmän plats Samhällsbetalda resor	84,2 %	13,2	1 st
Allmän plats Parker och planteringar	9,3 %	22,8	15 st
Allmän plats Yttre skötsel kommunens fastigheter	59,2 %	11,1	9 st

8.1 Sammanfattning av utförd uppföljning

Tekniska nämnden har externa utförare inom verksamheten för Allmän plats och de externa utförarna avropas genom ramavtal. Uppföljning med extern utförare sker regelbundet.

9 Investeringsredovisning

9.1 Investeringsredovisning, årlig budget

Investeringar 2024 (mnkr)	Bokslut 2023	Budget helår 2024	Utfall helår 2024	Avvikelse utfall helår mot budget	Avvikelse utfall helår mot budget i %	Förslag ombudgetering
Fastigheter UAN	-227,8	-345,2	-187,2	158,0	-45,8 %	-134,5
Fastigheter UPN	-22,5	-57,8	-30,7	27,1	-47,0 %	-29,7
Fastigheter VON	-6,5	-28,3	-27,3	1,0	-3,5 %	-1,3
Fastigheter KS	-1,9	-19,5	-2,4	17,1	-87,7 %	
Investeringsbidrag KS	1,0	14,0	1,5	-12,5	-89,3 %	
Fastigheter RTJ	-0,1	-0,5	0,0	0,5	-100,0 %	-0,5
Fastigheter TN	-0,2	-4,0	-0,4	3,6	-88,9 %	-3,3
Planerat underhåll	-64,0	-68,5	-60,2	8,3	-12,1 %	-8,4
Allmän plats	-65,2	-74,4	-72,0	2,4	-3,2 %	-2,5
Investeringsbidrag Allmän plats	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %	
Inventarier TN	-0,1	-0,2	-0,6	-0,4	200,0 %	
Vattenförvaltningen	0,0	-0,3	0,0	0,3	-100,0 %	
Totalt (mnkr)	-384,5	-584,7	-379,4	205,3	-35,1 %	-180,2

Kommentarer till investeringsredovisning, årlig budget

Tekniska nämndens budget för planerat underhåll år 2024 uppgår till 68,5 miljoner kronor och utfall för helår är 60,1 miljoner kronor. Flera större projekt med miljö- och energiåtgärder pågår inom projektet EnOFF, exempel på projekt är montering av solceller och energieffektiviseringar på skolor. Det pågår även andra projekt så som byte av avloppsstammar. Ombudgetering av budgetmedel mellan år sker för bland annat påbörjad planering av lås och larm kopplat till säkerhet. På grund av behov av ökad säkerhet bör ombudgetering ske.

Lokalförsörjningens totala utfall för alla nämnder (inklusive planerat underhåll) år 2024 är 322,0 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse med 203,1 miljoner kronor mot budgeterat 509,8 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på avvikelser inom utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden då tidplaner har justerats i fleråriga projekt. Förslag till ombudgetering grundar sig i justeringar av enskilda projekts tidplaner.

Verksamheten för Allmän plats budget år 2024 är 74,4 miljoner kronor och utfall för helår är 72,0 miljoner kronor, avvikelsen beror på att det enskilda projektet Klosterparken inte har genomförandebeslut och dessa medel bör ombudgeteras till kommande år då projektet har för avsikt att genomföras.

9.2 Investeringsredovisning, enskilda projekt

Enskilda projekt under planering och projektering	Totalt per projekt (mnkr)			
	Total budget	Utfall t.o.m. dec 2024	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget
UN Skolsta fsk		-0,4		
UAN Kapacitetshöjande kök/matsal		-0,1		
UN Bergvretenskolan utbyggnation		0,0		
UN Grundskola Korsängsgatan Nyborg C-huset		0,0		
UPN Kulturhus Joar		-11,5		
UPN Parstuga Bredsand		0,0		
UPN Ny C-paviljong Enavallen		-0,6		
Totalt (mnkr)		-12,6		

Pågående enskilda projekt med genomförandebeslut från kommunstyrelsen	Totalt per projekt (mnkr)			
	Total budget	Utfall t.o.m. dec 2024	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget
UN Grundskola Lillsidan - Västerleden	-480,8	-63,2	-480,8	0,0
UN Ripans nya fsk	-86,0	-39,3	-86,0	0,0
UN Bredsands förskola (Storskogen)	-96,0	-22,2	-96,0	0,0
UN Grundskola i Örsundsbro	-310,0	-19,8	-310,0	0,0
UN Örsundsbroskolan - evakueringsmoduler	-10,0	-7,7	-10,0	0,0
UPN Ny sporthall Västra Enköping (Aktivitetscenter Västerleden)	-98,5	-18,2	-98,5	0,0
VON LSS Åkersberg	-31,0	-23,9	-31,0	0,0
VON LSS Paviljong Hummelsta	-2,8	-2,5	-2,9	-0,1
TN Nytt Kommunhus	-30,9	-0,4	-30,9	0,0
Totalt (mnkr)	-1 146,0	-197,2	-1 146,1	-0,1

Avslutade enskilda projekt under året	Totalt per projekt (mnkr)				
	Total budget	Utfall t.o.m. dec 2024	Avvikelse utfall mot budget	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget
UPN Speakertorn rugby	-2,5	-3,3	-0,8	-3,3	-0,8
UPN Driftlokaler Kaptensgatan 19	-5,0	-5,8	-0,8	-5,4	-0,4
UN Nytt gymnasium, ersättning av Hus D och E Sandbroskolan	-530,0	-520,6	9,4	-550,0	-20,0
Totalt (mnkr)	-537,5	-529,7	7,8	-558,7	-21,2

Kommentarer till investeringsredovisning, enskilda projekt

Investeringar utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Grundskola Västerleden - Lillsidan skolan

Budgeten för år 2024 uppgick till 166,6 miljoner kronor och utfall 63,2 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 103,4 miljoner kronor under budget. Årets avvikelse beror på en justering utifrån projektets tidsplan. Entreprenad pågår.

Grundskola Örsundsbro

Budgeten för år 2024 uppgick till 13,3 miljoner kronor och utfall 19,8 miljoner kronor, vilket är en avvikelse med -6,5 miljoner kronor. Entreprenad pågår.

Nytt gymnasium

Projektet har lämnat över fastigheten till verksamheten och verksamheten startade i fastigheten höstterminen 2024. Utfallet är 520,6 miljoner kronor mot budget på 530 miljoner kronor.

Budget för år 2024 uppgick till 42,1 miljoner kronor och utfall blev 32,7 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse på 9,3 miljoner kronor.

Det kvarstår en tvist mellan entreprenör och kommunen gällande ersättning för onormal prisutveckling till följd av dom omvärldsfaktorer som påverkat entreprenaden över tid som pandemi och kriget i Ukraina där det tvistade beloppet uppgår till 29 miljoner kronor. Utfallet kommer att prövas i domstol och utfallet är osäkert. Bedömd prognos för investeringsprojektet uppgår till 550,0 miljoner kronor.

Kopplat till rättstvisten kommer omfattande juristkostnader belasta driften för verksamheten för fastighet.

Ripans förskola

Budgeten för år 2024 uppgick till 50,8 miljoner kronor och utfallet blev 39,3 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse mot budget med 11,5 miljoner kronor. Entreprenad pågår.

Storskogens förskola

Budgeten för år 2024 uppgick till 22,5 miljoner kronor och utfallet blev 22,2 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse mot budget med 0,3 miljoner kronor. Entreprenad pågår.

Investeringar upplevelsenämnden

Några enskilda projekt som följs upp för upplevelsenämnden är följande:

Kulturhus Joar

Kommunstyrelsen har beslutat att starta projektering och upphandling av projektet. Projektering pågår.

Ny sporthall Västra Enköping – Lillsidanskolan

Budgeten för år 2024 uppgick till 43,6 miljoner kronor utfallet blev 18,1 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse mot budget med 25,5 miljoner kronor. Entreprenad pågår.

Speakertorn ruggbyarena

Speakertornet har överskridit budget grund av ökade kostnader för grundläggning och anslutning av vatten och avlopp.

Investeringar Vård- och Omsorgsnämnden

LSS Åkersberg

Budgeten för år 2024 uppgick till 24,5 miljoner kronor utfallet blev 23,9 miljoner kronor, vilket är en avvikelse med 0,5 miljoner kronor. Årets avvikelse beror på justering av projektets tidsplan. Entreprenad klar december 2024 och inflyttning sker av verksamheten under 2025.

10 Förväntad utveckling

Lokalförsörjningsprocessen

Förändrade befolkningsprognoser påverkar lokalförsörjningens planering och kommer påverka genomförandet av fastighetsinvesteringar. Här såg vi vid föregående befolkningsprognos att tillväxttakten fortsätter men inte i lika hög grad som tidigare.

Framtagande av fastighetsstrategi pågår, vilken ska reglera hur planering ska ske med enhetliga principer för kommunens fastigheter. Denna ska implementeras i arbets sättet för kommunens arbete med lokalförsörjning och beslutas politiskt. Detta är avgörande för effektivt planerat underhåll. När fastighetsstrategin är fastslagen kommer styrdokument kopplade till lokalförsörjningsprocessen revideras.

Välfärdsbrottsligheten

Välfärdsbrottslighet påverkar demokratin negativt på flera sätt. Dels försvinner offentliga resurser till personer och verksamheter som inte har rätt till dem, vilket i stor omfattning stärker den kriminella ekonomin samt används för brottsliga ändamål. Kommuner och regioner köper sedan 1990-talet in allt mer välfärdstjänster från företag och föreningar, och en del av utbetalningarna hamnar i fel händer. En ökad risk finns för att tjänstepersoner och förtroendevalda utsätts för otillåten påverkan vilket till exempel kan innebära att det finns en rädsla för att utföra vissa uppdrag eller att den som är utsatt väljer att avsluta sin tjänst eller sitt uppdrag. Det finns inget som tyder på att välfärdsbrottsligheten skulle minska och uppläggen är ofta mycket innovativa vilket gör att vi behöver lägga mycket mer tid och kompetensutveckling på att motverka denna.

Klimatförändringar och extremväder

Klimatförändringar och stora vädervariationer med exempelvis värme och skyfall påverkar nämndens verksamheter och arbete pågår med att se över och åtgärda identifierade problem kopplat till infrastruktur, fastigheter, vatten och platsmark. Klimatanpassning kommer att vara prioriterat framöver för att säkerställa både värde och funktion på våra anläggningar och infrastruktur. Försäkringsbolagen ställer högre krav på klimatanpassningar både på myndigheter och civilsamhälle, ett initiativ som kommer att skynda på omställningen.

Effektiviseringar och utvecklingsbehov

Ett stort arbete pågår med effektiviseringar och besparingar som ett led den ekonomiska osäkerheten som varit med hög inflation. Tekniska nämndens budget påverkas av hög inflation då förvaltningen står för största delen av kommunens inköp och många leverantörer har avtal som justeras med index. Lägre inflation skapar bättre förutsättningar för budget i balans för nämnden. Inför budget 2025 och plan 2026 finns beslutade effektiviseringar i budget, som bland annat effektivisering av arbete med yttre skötsel och effektiviseringar i arbetet med inköp så som utveckling av avtalsuppföljning. De närmsta åren är kommer effektiviseringar av olika former vara viktiga för att skapa budgetutrymme till annat. Arbete pågår med att utveckla både styrningen och förmågan att arbeta med förnyelse och transformation. I utvecklingen av samhällsbyggnadsprocessen fortsätter arbetet med försörjningarna som ingår i processen. Där har förvaltningen avsatt en verksamhetsutvecklare för att arbeta med struktur och arbets sätt.

Resurser läggs på digitalisering, som exempelvis implementering av projektverktyg för att utveckla projektstyrningen och dokumenthantering. Införande av e-tjänster i högre utsträckning pågår och efterfrågas av både medborgare och näringsliv. Digitaliseringen är en viktig del för att öka tillgängligheten och service. Framgent finns behov av mer insatser kopplat till digitalisering, omställningar och förnyelse.

Nya lag- och myndighetskrav som påverkar är EU:s reviderade energieffektiviseringsdirektiv (EED) ska offentliga byggnader fram till 2030 påvisa en årlig minskning av energianvändning med 1,9% till 2030, vilket ställer höga krav på att arbeta effektivt med energieffektivisering. För kommunen innebär det att vi kommer att behöva öka investeringar i energieffektiviseringsåtgärder. Exakt hur stor kostnadspåverkan detta har för driften är ännu inte fastställt. Verksamheten för Fastighet har påbörjat denna omställning genom EnOff-projektet och genom att bemanna upp organisationen med en energiingenjör.

Från den 1 januari 2026 ska kommuner samla in vanligt förpackningsavfall separat på torg eller i parker som är över 2 000 kvadratmeter och där det förekommer betydande mängder förpackningsavfall. Kommuner ska dessutom samla in förpackningsavfall av plast separat på andra platser utomhus där det förekommer betydande mängder sådant förpackningsavfall, till exempel på gågator. Avfallet ska vägas och återrapporteras. Arbete inom verksamheten för Allmän plats har påbörjats för att hantera detta.

11 Verksamheten för vatten- och avlopp

11.1 Verksamhet

Teknisk nämnd ansvarar för vatten- och avloppsverksamheten (VA) i kommunen inom de av Kommunfullmäktige beslutade VA-verksamhetsområdena.

Uppdraget för VA-verksamheten är att producera och leverera ett godkänt dricksvatten, avleda, rena och återföra renat spill- och dagvatten till sjöar och vattendrag inom verksamhetsområdena för VA.

VA-verksamheten svarar för planering, ny- och ombyggnation samt drift och underhåll av verk, distributionsnät, dagvattenanläggningar, pumpstationer, reservoarer och tryckstegringsstationer.

34 § i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster anger att VA-avgifternas belopp och hur avgifterna ska betalas ska framgå av en taxa och att kommunen får meddela föreskrifter om VA-taxan. Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen och fördelningen av avgiftsuttaget ska ske utifrån vad som är skäligt och rättvist. Det finns dock inget juridiskt hinder mot att VA-verksamheten helt eller delvis finansieras med skattemedel.

11.2 Väsentliga händelser

Risken analysen för grundvatten i Enköpingsåsen, så kallad känslighetskarta har börjat implementeras i samhällsplaneringen i samband med detaljplanering och anslutningsärenden inom VA. Nivåerna i grundvattenmagasinen, som är grunden till vår dricksvattenproduktion, har varit normala eller över det normala.

Underlag för ny nödvattenplan är framtaget och Tekniska nämnden beslutade att skicka planen på remiss till berörda nämnder. Remissvar från berörda nämnder har inkommit och bearbetas. Politiskt antagande beräknas ske under kvartal 1, 2025.

Under året har den fysiska säkerheten höjts genom att upprätta områdesskydd kring dricksvattenanläggningarna. Den sista dricksvattenanläggningen som inhägnas är Munksundets vattenverk. Arbetet kommer att slutföras under år 2025. Inhägnad av Munksundets vattenverk behövde påskyndas efter ett föreläggande från tillsynsmyndigheten om att stärka det fysiska skyddet i enlighet med gällande lagstiftning.

I syfte att höja säkerheten för de kommunala dricksvattenanläggningar har tillträde till samhällsviktiga anläggningar begränsats till enbart VA- personal. Ytterligare ett steg i att höja säkerheten för de kommunala dricksvattenanläggningar har varit att säga upp avtal med teleoperatörer som har haft sin utrustning placerad i och på vattentorn. Utrustning på Stenvretens vattentorn har tagits bort under året.

Hydrologiska modeller för spill- dag- och dricksvattenledningsnäten har uppdaterats för Enköpings tätort. För Enköpings tätort samt kransorterna togs det fram en skyfallskartering i samband med framtagande av dagvattenmodellen. Skyfallskarteringen finns tillgänglig på ENA kartan och är till för alla kommunens verksamheter som behöver en plan för att skydda sig mot framtida skyfall och översvämningar.

Ett systematiskt underhållsarbete där verksamheten arbetar aktivt med förebyggande underhåll säkerställer en god förvaltning av de investeringar som gjorts och görs i VA-huvudmannens anläggningar. Införande av systematiskt underhållsarbete pågår, men är försenat med anledning av ekonomisk återhållsamhet och vakanser.

Digitalisering har stor prioritet inom verksamheten. Arbete pågår exempelvis med införandet av fjärravlästa digitala vattenmätare och ett verksamhetssystem för GIS-baserat digitalt ledningskartverk.

Tillsynsmyndigheten har konstaterat avvikelser mot hänsynsreglerna i miljöbalken och har förelagt VA-verksamheten att inkomma med saneringsplaner för Grillby reningsverk, Fjärdhundra reningsverk samt Örsundsbro reningsverk senast den 30 maj år 2025. Saneringsplanerna ska tydliggöra vilka åtgärder för uppströmsarbetet med avseende på att minimera mängden tillskottsvatten till det aktuella verket som verksamhetsutövaren planerar, samt beräknad tidplan för när åtgärder kan genomföras. Arbetet pågick innan föreläggandet, men slutdatum för genomförande behöver tidigareläggas med anledning av föreläggandet.

Översvämningar och höga vattenflöden har inneburit bräddningar på avloppsnätet och ökat antal skadeståndsärenden. Kostnaderna för det inträffade är inte kartlagt ännu. Det blir av vikt framgent att jobba med det eftersatta underhållet av diken, fördröjningsdammar och utbyggnad av det kommunala dagvattennätet.

Tillsynsmyndigheten har konstaterat avvikelser mot hänsynsreglerna i miljöbalken och har förelagt VA-verksamheten att inkomma med saneringsplaner för Grillby reningsverk, Fjärdhundra reningsverk samt Örsundsbro reningsverk senast den 30 maj år 2025. Saneringsplanerna ska tydliggöra vilka åtgärder för uppströmsarbetet med avseende på att minimera mängden tillskottsvatten till det aktuella verket som verksamhetsutövaren planerar, samt beräknad tidplan för när åtgärder kan genomföras. Arbetet pågick innan föreläggandet, men slutdatum behöver tidigareläggas med anledning av föreläggandet.

Flera stora investeringsprojekt planeras eller är i genomförande, vilket beskrivs nedan under rubriken Investeringsredovisning.

11.3 Interna kostnader

Nedan beskrivs hur gemensamma kostnader med andra verksamheter har fördelats och som belastar VA-verksamheten.

- Ekonomi- och administrativ stabspersonal SBF, enligt uppskattad arbetstid.
- Internhyra, utifrån ianspråktagna kvm.
- Telefon, enligt abonnemang kopplade till VA
- IT, efter antal licenser.
- Försäkringspremier, fordon kopplade till VA.
- Inköp, efter beställning.

11.4 Komponenttyp

Komponenttyp	Avskrivningstid intervall
Stomme och grund	30 - 80 år
Markanläggning	10 - 30 år
Under jord	15 - 80 år
Ovan jord	5 - 50 år
El	10 - 20 år
VVS	15 - 50 år
Övrig byggnation	10 år
Styr och larm	15 år

11.5 Resultaträkning

Resultaträkning (belopp i mnkr)	Bokslut 2023	Budget helår 2024	Utfall helår 2024	Avvikelse utfall helår mot budget	Avvikelse utfall helår mot budget i %
Taxor och avgifter	112,5	119,8	122,4	2,7	2,2 %
Bidrag (intäkter)	0,5	0,1	0,2	0,1	151,5 %
Övriga intäkter	17,5	20,1	13,0	-7,0	-35,1 %
Summa intäkter	130,5	139,9	135,6	-4,3	-3,1 %
Personalkostnader	-36,1	-43,5	-35,7	7,7	17,8 %
Bidrag (kostnader)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Köp av verksamhet	-1,8	0,0	-1,9	-1,9	
Lokalhyror	-3,0	-1,8	-2,8	-1,1	-60,2 %
Övriga driftskostnader	-69,1	-69,6	-61,9	7,6	11,0 %
Kapitaltjänstkostnader	-36,6	-50,6	-48,3	2,3	4,5 %
Summa kostnader	-146,5	-165,4	-150,7	14,7	8,9 %
Summa totalt (mnkr)	-16,0	-25,5	-15,1	10,4	40,9 %

Resultaträkning (belopp i mnkr)	Bokslut 2023	Utfall helår 2024
Intäkter	114,3	123,7
Personalkostnader	-36,1	-35,7
Kapitalkostnader	-36,6	-48,3
Övriga kostnader	-57,6	-54,8
Summa kostnader	-130,3	-138,8
Avsättning	0,0	0,0
RESULTAT	-16	-15,1

11.6 Ekonomisk analys

Verksamheten Vatten och avlopp visar ett underskott på 15,1 miljoner kronor. Tekniska nämnden har sedan nämndplan med budget 2024 i februari 2024 hanterat att verksamheten för Vatten och Avlopp (VA) har ett underskott med 25,5 miljoner kronor år 2024. Kommunfullmäktige fattade sedan i oktober beslut om VA-verksamhetens budgetunderskott.

Intäkterna förändrades mellan år 2023 och 2024 genom att bruksavgifterna höjdes med 7% och anläggningsavgiften höjdes med 10,9%. Både intäkter från bruksavgifter och anläggningsavgifter ökade jämfört med budget, då större byggnader och fler serviser har tillkommit.

Verksamheten har ett överskott för personalkostnader med 7,1 miljoner kronor jämfört med budget på grund av vakanser och föräldraledigheter. Dock innebär det VA-verksamheten inte har kunnat starta eller ha framdrift i alla projekt och att verksamheten har ett eftersatt arbete inför 2025.

Avvikelse mot budget finns för kostnader kopplat till nyttjande av slamdammar, i och med att Kommunstyrelsen beslutat om kostnadsfördelning om 50% för VA, mot de lagstyrda och budgeterade 80%. Kostnader för avveckling av slamdammar uteblev år 2024. Kostnadsfördelning mellan skattekollektivet, avfallskollektivet och VA-kollektivet behöver ske i enlighet med delansvar för de fyra anläggningarna. Driftkostnaderna för slamdammarerna förväntas dock minska till följd av åtgärden. Ekonomiska konsekvenser kommer dock att uppstå för företagare, för lantbrukarna, i och med förlorade intäkter.

På grund av en pågående juridisk tvist i ett exploateringsinvesteringsprojekt i Grillby blev utfallet för advokatkostnader högre än budget.

Oförutsedda kostnader kopplat till investeringsprojekt så som rivning, sanering och stillestånd har påverkat utfallet med cirka 3 miljoner kronor

De översvämningarna som skedde under 2023 och 2024 har resulterat i ett antal regresskrav från VA-abonnenternas försäkringsbolag. Slutlig kostnad att betala för VA-kollektivet för regresskraven är fortfarande delvis okänd.

VA-verksamheten påverkas starkt av ränteutvecklingen. I utfallet är räntekostnaderna baserade på räntan 1,93%. Budgeterad räntesats är 2,10%.

11.7 Åtgärder för budget i balans

VA-avgifterna ska täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-verksamheten i kommunen i enlighet med *Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster*.

Kostnadsdrivande omvärldspåverkan har lett till underskott med 15,1 miljoner för VA-verksamheten 2024, främst med anledning av ökad ränta och inflation. Ökade fasta kostnader för kemikalier, markhyror, bränsle, energi, utrustning, material och tjänster har senaste åren påverkat kostnadsbilden för VA-verksamheten kraftigt.

Tidigare föreslagen VA-taxa tog inte höjd för de kostnadsökningar som skett inom branschen och påverkat den egna verksamheten. Överskott och underskott av avgiftsuttaget regleras över en treårsperiod i enlighet med *Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster*. Underskott som genereras måste återställas. Eftersom självkostnadsprincipen gäller, om inte Skattekollektivet vill finansiera underskottet, har Kommunfullmäktige beslutat om en 29% höjning av bruksavgiften för 2025, i enlighet med det underuttag som generat underfinansiering av VA-anläggningen år 2023 och 2024.

Utöver justering av VA-taxan arbetar verksamheten med olika åtgärder som ett led mot budget i balans.

Att göra översyn om möjliga finansieringar är en åtgärd. I samband med klimatinitiativmedel, sökte *VA-verksamheten*, tillsammans med verksamheterna *Strategisk planering* och *Allmän plats*, medel för gemensam finansiering av dagvattenåtgärder relaterat till Älvdansen och tilldelades 0,7 miljoner kronor år 2024.

Från och med 2024 har fakturering av kund skett månadsvis för att öka kundnyttan och minska risken för kundförluster genom kontinuerlig betalning av kund. Bättre uppföljning med stöd av månadsbetalning och översyn om frekvensen på intäktsuppföljning kommer fortgå under 2025.

Översyn och prioritering av fördröjda intäkter från anslutningsärenden kommer fortsätta att genomföras under 2025.

Framdrift i införandet av digitala mätare är ett led för budget i balans då det möjliggör att upptäcka läckor i tidigare skeden, något som gynnar både kund som VA-kollektiv.

VA-verksamheten gjorde under 2023 och 2024 besparingar på personalkostnader. Möjligheten till att göra samma fortsatta besparing inom personal 2025 och framåt är inte möjligt om VA-lagstiftningen ska efterlevas och pågående investeringar ska slutföras.

Möjlighet till besparing finns inom nytutveckling och digitalisering, men då måste vissa satsningar först göras innan effektiviseringseffekt uppnås.

Viktigt att säkerställa framdrift i strategiskt underhållsarbete. Omställning från akuta insatser till proaktiva och planerade är prioriteras närmaste åren.

Arbete med översyn av avtalstrohet och avtalsuppföljning pågår som ett led i effektiviseringar. Även energikartläggning, energibesparingsåtgärder och översyn av effektoppar pågår.

11.8 Balansräkning

Balansräkning (belopp i mnkr)	Not	Bokslut 2023	Utfall helår 2024
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
- Immateriella anläggningstillgångar		0	0
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar		1 028,40	1 377,7
- Maskiner och inventarier		5,8	8,2
- Övriga materiella anläggningstillgångar		0	0
- Finansiella anläggningstillgångar		0	0
Summa Anläggningstillgångar		1 034,20	1 385,9
Bidrag till statlig infrastruktur		0	0
Omsättningstillgångar			
- Förråd med mera		1,1	1
- Lager av exploateringsmark		0	0
- Fordringar		14,6	14,2
- Övriga kortfristiga fordringar		0,7	3,3
- Kortfristiga placeringar		0	0
- Kassa och bank		249,2	252,7
Summa Omsättningstillgångar		265,6	271,2
SUMMA TILLGÅNGAR		1 299,80	1 657,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
- Årets resultat		-16	-15,1
- Resultatutjämningsreserv		0	0
- Övrigt eget kapital		1,5	-14,5
Summa Eget kapital		-14,5	-29,6
Avsättningar			
- Uppskjuten skatt		0	0
- Avsättning för pensionsskuld och liknande förpliktelser		6,2	9,3
- Andra avsättningar		75,2	75,2
Summa Avsättningar		81,4	84,5
Skulder			
- Långfristiga skulder		1 178,00	1 559,8

- Kortfristiga skulder		54,9	42,4
Summa Skulder		1 232,90	1 602,2
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 299,80	1 657,1
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
- Panter och därmed jämförliga säkerheter		0	0
- Ansvarsförbindelser		0	0
- Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar		0	0
- Övriga ansvarsförbindelser			

Noter	Inventarier	Anläggningar	Total
Not 1: Anläggningstillgångar			
Ingående balans	5,5	1 028,80	1 034,20
Avskrivningar	-1,1	-24,5	-25,6
Utrangeringar anläggningar			
Investeringar under året	2,4	374,8	377,2
Utgående balans	6,8	137,1	1 385,9
Not 2 Eget kapital		2 023	2 024
Balanserat resultat		1,5	-14,5
Årets resultat		-16,0	-15,1
Summa Eget Kapital		-14,5	-29,6
Not 3 Förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter		2 023	2 024
Ingående anslutningsavgifter		159,7	188,2
Anslutningsavgifter 2020			
Anslutningsavgifter 2021			
Anslutningsavgifter 2022			
Anslutningsavgifter 2023		32,9	
Anslutningsavgifter 2024			35,4
Återföring av tidigare års anslutningsavgifter		-3,7	-4,5
Återföring av årets anslutningsavgifter		-0,7	-0,7
UB förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter		188,2	218,4
Not 4 Fondavsättning framtida investering		2 023	2 024
Ingående fondavsättning		75,2	75,2
Genomförd avsättning under året		0	0
UB fondavsättning framtida investering		75,2	75,2
Not 5 Övriga Långfristiga skulder		2 023	2 024

Ingående balans		774,7	990,4
Årets förändring		215,7	351,6
Justering tidigare år			-1,7
UB Långfristiga skulder		990,4	1 340,3

11.9 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2024	Utfall helår 2024
Total kostnad per ansluten	2 809,20	2 809,20	4 175,00	3 866,00
Total kostnad per kubikmeter levererat dricksvatten	35,2	35,20	53	50
Andel drift- och underhållskostnad av total kostnad	75,20 %	75,2 %	74,10 %	75,71 %
Andel räntor och avskrivningar av total kostnad	26,20 %	26,2 %	33,80 %	34,82 %
Nyinvesteringar per ansluten	2 236,50	2 236,50	10 096	9 283
Reinvesteringar per ansluten	1 186,50	1 186,50	1 519	1 228
VA taxa typhus A	9 801,50	9 801,50	11 011,00	11 011,00
Antal anslutna personer	35 738 st	35 738 st	35 805 st	35 887
Antal anläggningar	6 502 st	6 413 st	6 697 st	6 582

11.10 Investeringsredovisning

11.10.1 Investeringsredovisning, årligt budget (mnkr)

Investeringar 2024 (mnkr)	Bokslut 2023	Budget helår 2024	Utfall helår 2024	Avvikelse utfall helår mot budget	Avvikelse utfall helår mot budget i %	Förslag om-budgetering
Vatten och avlopp - Nyinvestering	-96,9	-299,3	-276,0	23,3	-7,8 %	15,1
Vatten och avlopp - Reinvestering	-49,2	-54,4	-44,1	10,3	-18,9 %	0,0
Vatten och avlopp - Anslutningsavgifter	-93,6	-62,2	-57,1	5,1	-8,2 %	29,3
Totalt (mnkr)	239,7	-415,9	-377,2	38,7	-9,3 %	44,4

Kommentarer till taxefinansierad investeringsredovisning, årlig budget

Budgeten för året är uppdelad på 15 samlingsposter och 5 projekt med enskild budget, det vill säga enskilda projekt.

Budget för investeringar för VA uppgår till 415,9 miljoner kronor. Utfallet uppgår till 377,2 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse på 38,7 miljoner kronor under budget.

Den ekonomiska avvikelserna beror främst på:

- Justeringar i tidplaner för enskilda projekt.
- Försenade upphandlingar.
- Senarelagd detaljplanearbete.

- Avsaknad av vattentjänstplan.
- Omprioritering av projekt i syfte att samordna med andra infrastrukturprojekt och stadsdelsutveckling.
- Ekonomisk avvikelse för anslutningsavgifter är relaterad till exploateringsinvesteringsprojekt. Exploateringsprojekt för VA finansieras av VA-anslutningsavgifter. Utförandet av entreprenader för flera av de större projekten har ändrats mot tidigare planerat.
- Tidigare kalkyler är delvis inaktuella med anledning av tidigt framtagna kalkyler, kostnadsdrivande omvärldspåverkan samt kraftig inflation. Arbeta med exploateringsprocessen pågår, förvaltningarna behöver fortsätta att utveckla det gemensamma budget-, prognos- och kalkylarbetet.
- Vakanser har inneburit att verksamheten inte har kunnat starta alla projekt eller projektfaser.

Förslag till ombudgetering grundar sig i justeringar av enskilda projekts tidplaner.

Nedan redovisas avvikelser inom samlingsposterna.

Nyinvestering ledningsnät SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 20,0 miljoner kronor. Utfallet för året är 19,4 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse på 0,6 miljoner kronor under budget. Avvikelsen beror bland annat på projekt vid Kaptensgatan och Magasinsgatan, där det pågår omfattande entreprenader med att förstärka och förnya VA-distributionsnätet, insatser som är en förutsättning för att ta det nya avloppsreningsverket i drift.

Nyinvestering vattenverk SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 7,8 miljoner kronor och utfall är 2,9 miljoner kronor. Det ger en avvikelse på 4,8 miljoner kronor under budget. Anledningen till avvikelsen är främst att projektet *Uranreduktion Vånsjöbro* fortsatt befinner sig i planeringsfas och planeras för genomförandefas tidigast 2025. Projektet *Uranreduktion Vånsjöbro* behöver samordnas eller utföras inom projekt *Ny dricksvattenförsörjning* för att säkerställa dels kvalitén på Enköping kommuns dricksvattenförsörjning dels vilka investeringar som är nödvändiga i de både projekten.

Genom att samordna dessa projekt i tid och omfattning kan potentiella besparingar realiseras, men har också krävt mer omfattande utredningsarbete än förväntat och gett insikt om nya förutsättningar relaterat till projektet *Ny dricksvattenförsörjning*.

Nyinvestering avloppsverk SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 2 miljoner kronor och utfall är 0 miljoner kronor. Med anledning av vakanser och prioritering av andra samlingsposters projekt har projekt inte kunnat startas upp under 2024.

Nyinvestering Dagvattenanläggningar SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 0,5 miljoner kronor och utfall är 0 miljoner kronor. Med anledning av vakanser och prioritering av andra samlingsposters projekt inte startas upp under 2024.

Reinvestering Ledningsnät SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 35 miljoner kronor och utfallet är 31,9 miljoner kronor. Det ger en avvikelse på 3,1 miljoner kronor under budget. Ekonomisk avvikelse beror på förändring i tidplan för vissa projekt bland annat projektet vid Kaptens- och Magasinsgatan, som är ett teknisk komplext projekt. Det pågående byggprojektet för omläggning av inkommande spillvattenledningar till en ny avloppspumpstation samt förnyelse av vatten- och dagvattenledningar har stött på okända föroreningar i mark. Byggnation har blivit pausad, jordprovtagning och saneringsåtgärder har skett, länsvattenhantering vid markarbeten i förorenade områden samt hantering av förenade schaktmassor har varit utmanande. Problematik med spontning påverkar utförandetid och kostnader. Stilleståndskostnader har genererat driftskostnader.

Arbetet vid Dr Westerlund/Lillsidan har fått prioriterats om på grund av samordning med övriga tekniska försörjningar. För projektet Västra Ringgatan behöver arbeten samordnas i tid med verksamheten *Allmän plats*. Projektet vid Spjällgatan har inte startats upp då mer utredningsarbete krävs.

Reinvestering vattenverk SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 5 miljoner kronor och utfallet är 3,4 miljoner kronor, vilket är en

avvikelse på 1,6 miljoner kronor under budget. Med anledning av vakanser och prioritering av andra samlingsposters projekt har vissa projekt inte kunnat startas upp under 2024.

Reinvestering avloppsverk SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 13,4 miljoner kronor och utfallet är 8,4 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 5,0 miljoner kronor under budget. Inom samlingsposten finansierades projektet av ny duk för Nynäs bevattningsdammar. Detta projekt behövdes genomföras akut, till en kostnad om 3,5 miljoner kronor. I övrigt har endast nödvändiga åtgärder genomförts, för att det nuvarande avloppsreningsverket ska fungera tills det nya avloppsreningsverket är i drift.

Arbetet med utbyte av undercentraler har fördröjts med anledning av minskad bemanning.

Lillkyrka biodamm är ett projekt som blivit fördröjt.

Avloppsverk Enköping stödåtgärder SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 0,6 miljoner kronor och utfallet är 0,3 miljoner kronor.

Reinvesteringar Dagvattenanläggningar SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 0,4 miljoner kronor och utfallet är 0 miljoner kronor. Med anledning av personalbrist och prioritering av andra samlingsposters projekt har vissa projekt inte kunnat startas upp under 2024.

Fordon SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 0,6 miljoner kronor och utfallet är 0,2 miljoner kronor.

Övriga nyinvesteringar SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 2,0 miljoner kronor och utfallet är 0 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 2,0 miljoner kronor under budget. Anledningen är att vissa projektet har fått förskjutningar i tid.

Exploatering nya nät SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 19 miljoner kronor och utfallet är 45,3 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 26,3 miljoner kronor över budget. Avvikelsen mot budget beror bland annat på att tidplaner har förändrats i fleråriga projekt. Detta har medfört kostnadsförskjutningar över tid och att projekten har kostnadsökningar bland annat på grund av prisökningar för material på grund av rådande inflation och mängdökningar inom pågående entreprenader. Detta är investeringar som verksamheten har liten möjlighet att påverka. Utbyggnadstakten för kommunens exploateringsprojekt har haft förändrade tidplaner sedan budget beslutades. Investeringar inom denna samlingspost ska finansieras av anslutningsavgifter.

11.10.2 Investeringsredovisning, enskilda projekt (mnkr)

I tabellerna nedan redovisas både projekt med och utan genomförande beslut från kommunstyrelsen samt de projekt som tagits i bruk under året.

	Totalt per projekt (mnkr)			
	Total budget	Utfall t.o.m. dec 2024	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget
Enskilda projekt under planering och projektering				
Ny Dricksvattenförsörjning (DVF)	-95,0	-4,9	-95,0	
Totalt (mnkr)	-95,0	-4,9	-95,0	

Pågående enskilda projekt med genomförandebeslut från kommunstyrelsen	Totalt per projekt (mnkr)			
	Totalt budget	Utfall t.o.m. dec 2024	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget
Nytt avloppsreningsverk (ARV)	-1 260,0	-460,2	-1 260,0	
Kolarvik Sjöängarna	-110,0	-68,4	-110,0	
Totalt (mnkr)	-1 370,0	-528,6	-1 370,0	

Kommentarer till taxefinansierad investeringsredovisning, enskilda projekt

Nya omvandlingsområden SAMLINGSPOST

Samlingsposten består bland annat av projekten Ekudden, Kolarvik och Sjöängarna samt Märsön.

Total budget för året för samlingsposten är 41,2 miljoner kronor och utfallet är 11,9 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse på 29,3 miljoner kronor under budget. Orsaken är att utbyggnaden av VA i omvandlingsområdena Kolarvik och Sjöängarna har justerat tidplan samt att projektet Märsön avvaktar framtagandet av vattentjänstplan. Ekudden är under planering och beräknas fortskrida efter att detaljplanen är antagen.

Tidplaner för ovan projekt har ändrats, med anledning av beslut om detaljplaner, försenade upphandlingar, väntan på tillstånd och beslut på inskickade anmälningar till myndigheter. Tidigare satta markeringsbelopp för Märsön och Ekudden är inaktuella med anledning av kostnadsdrivande omvärldspåverkan samt att kraftig inflation har påverkat stort, varför dessa projekt behöver nya politiska beslutade budgetar för planerings- och genomförandefas enligt regler för investering. Reviderade kalkyler kommer att tas fram efter att planeringsfasen är färdigställd.

Anläggningsavgiften skall täcka de kostnader som krävs för att ordna en allmän VA-anläggning. Detta är aktuellt i de tre ovan nämnda omvandlings- och utbyggnadsprojekten. Arbete med översyn av tidplaner pågår och förtydliganden kommer framöver i andra kommunala processer och beslut.

Projekt *Nytt avloppsreningsverk (ARV)*

Utfallet under 2024 för projektet visar en avvikelse på 5,0 miljoner kronor högre än budget för året, vilket beror på kostnadsförskjutningar i tid mellan år

Entreprenad pågår för projektet *Nytt avloppsreningsverk*. Projektet håller antagen tidplan. Projektet har haft stora utmaningar under pågående markentreprenad med felaktigt projekterade handlingar. Handlingarna innehåller även fel för kommande delentreprenader. Arbete pågår i projektet för att hantera detta.

Arbete med upphandling av pumpstationer pågår.

Projektet kommer att pågå cirka tre år till, men prognosen är att beslutad budget behöver utökas. Orsakerna till ökade utgifter och behov av utökad budgetram består av två delar; ökad entreprenadutgift för byggnation av avloppspumpstationer och ökad entreprenadutgift för bygg- och markentreprenaden. Beredningsprocess för att utöka budgeten för projektet genom omfördelning av budgetmedel inom vatten- och avloppsverksamheten kommer ske i början av år 2025.

Projekt *Ny dricksvattenförsörjning (DVF)*

Avvikelsen under år 2024 är 20,1 miljoner kronor lägre än budget.

Projektet *Ny dricksvattenförsörjning* befinner sig i planeringsfas. Projektet håller antagen tidplan, men har påverkats av kostnadsförskjutningar i tid.

Inom projektet har distributionsnätets kapacitet utretts med hjälp av uppdaterad hydrologisk modell för 10-20 och 50 år framåt.

Det finns samordningsvinster med projektet *Uranreduktion Vånsjöbro* för att säkerställa dels kvalitén på Enköping kommuns dricksvattenförsörjning dels vilka investeringar som är nödvändiga i de båda projekten. Genom att samordna dessa projekt i tid och omfattning har samordningsvinster identifierats som möjliggör för potentiella kostnadsbesparingar, men det har också krävt mer omfattande utredningsarbete än förväntat.